

Krzysztof Cyrek

Krzeczów, gm. Wierzchlas, woj. sieradzkie. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 18, 9-10

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BARAKI STARE, gm. Zaklików
woj. tarnobrzegkie

Uniwersytet Im. Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie
Katedra Archeologii

Badania prowadzili mgr mgr Jerzy Libera i Anna Zakoc-
cielnia. Finansowało SBiDZ w Tarnobrzegu. Pierwszy sezon
badań, Obozowiska mezolityczne oraz kultury ceramiki grzety-
kowo-dolkowej.

Stanowisko położone jest na północnym skraju Równiny Puszczańskiej stanowiącej część Niziny Sando-
mierskiej. Usytuowane jest na wale wydymowym, w sąsiedztwie zabudowań wsi zwanej "Podrów", nad bezimien-
nym okresowym ciekami, prawym dopływem Karasidwki.

Materiał zabytkowy, dla którego wykonano pełną planigrację, zalegał krzemienicowo na całym obszarze od-
wianej wydmy na przestrzeni 84 arów. W części wschodniej stanowiska, gdzie przesiano na 131 m² warstwę
o miąższości 20-30 cm, dokonano również rozpoznania stratygrafii zalegania materiałów. Łącznie uzyskano ma-
teriał liczący blisko 14 tys. zabytków krzemienianych oraz około 100 bardzo drobnych fragmentów ceramiki.

Z inwentarza krzemienianego wydzielono blisko 450 form narzędziowych, odpadków powstałych przy ich
produkcji, rdzeni oraz związanych z ich produkcją lub eksploatacją wiórow i odłupków technicznych. Narzędzia
reprezentowane są m. in. przez różnorodne zbrojniki, zdominowane przez trójkąty /rozwartokątne, prostokątne,
równoramienne oraz z retuszem trzeciego boku/. Licznie wystąpiły wszystkie odmiany trapezów, rzadziej pół-
tylczaki /w tym janiszawickie/, tylczaki /m. in. Stawinoga/ oraz bliżej nie określone fragmenty mikroliłtów.
Z form pozostałych liczne są drapacze /głównie wiórowe/, bardzo zróżnicowane skrobacze oraz wióry i odłupki
różnorodnie retuszowane. Sporadycznie odnotowano ryłce, wiertniki, grociki sercowate. Inwentarz uzupełniają
rylcowce. W materiale krzemienianym wystąpiło również kilkanaście rdzeni w pełni wyeksploatowanych. Są to
okazy mikroliłtowe, jednopiętwe, często o zmiennej orientacji, wiórowe lub wiórowo-odłupkowe. Towarzyszą
im odnawiaski, zatępce, wiertniczki, odłupki znoszące obojętnie pięćśko oraz części odłupki.

Liczny materiał odłupkowy oraz wiórowy jest bardzo zróżnicowany m. in. Obok wiórow smukłych,
regularnych, występują okazy krępe, lekko skrócone, często wiórowo-odłupkowe. Niemalże wszystkie wióry od-
bito z rdzeni jednopiętowych. Cały inwentarz krzemienianych zdominowany jest przez surowiec świecielechowaki oraz
naruszowy bałtycki, wystąpiły także odmiany krzemieni czekoladowych.

Na obecnym etapie opracowania trudno jest określić kulturowo uzyskany materiał krzemienianych. Wymienio-
ne zbrojniki występujące w towarzystwie drapaczy oraz skrobaczy znajdują swoje odpowiedniki w inwentarzach
mezolitycznych Polski. Próba powiązania tych materiałów /a także poszczególnych skupisk w jakich one zalegają/
ze znanymi nam jednostkami taksonomicznymi jest obecnie przedwczesna. Wydaje się, że przewagę stanowią
późnomezolityczne materiały, najprawdopodobniej związane z kulturą janiszawicką.

Badania będą kontynuowane.

BIAŁOBRZEGI
woj. rzeszowskie
Stanowisko 1

patrz
okres halstański

BIAŁY KOŚCIOŁ, gm. Wielka Wieś
woj. krakowskie
Stanowisko Jaskinia Duża
w Mącznej Skale

Muzeum Archeologiczne w Krakowie
Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadzili dr Anna Dągan-Ginter z Muzeum Archeolo-
gicznego, mgr Barbara Drobniiewicz, dr Krzysztof Sobczyk z
Instytutu Archeologii UJ przy współpracy doc. dr hab. Teresy
Madayakiej z Instytutu Geologii Czwartorzędu PAN oraz dr.
Adama Nadachowskiego z Zakładu Zoologii Systematycznej i
Doświadczalnej PAN.

Jaskinia położona jest ok. 360 m n. p. m. i ok. 30 m nad dnem doliny Kluczwydy, na jej lewym brzegu.
Otwór poprzedzony niewielkim tarasem skierowany jest ku południowi.

W środkowej partii komory wstępnej założono wykop o powierzchni 8 m². Inwentarz obejmuje ok. 1,100
zabytków krzemienianych, fragmentów ceramiki oraz przedmiotów żelaznych. Wstępna, polowa analiza pozwala
jedynie na ogólną ich charakterystykę. W górnych warstwach holoceniach wyróżniono 3 obiekty /jamy 1-3/ z
materiałem wielokulturowym /wyroby krzemienne, fragmenty ceramiki i przedmiotów żelaznych/ począwszy od
neolitu do czasów nowożytnych. W zachodniej części wykopu, w bezpośrednim sąsiedztwie ściany jaskini natra-
fiono na skupienie materiałów skalnarskich. Na głębokości ok. 1 m od współczesnej powierzchni osiągnięto górno-
plejstoceński poziom leśsu z gruzem wapiennym opadający dość gwałtownie w kierunku wschodnim zalegający in
situ. W poziomie tym wystąpiło kilka wyrobów krzemienianych mocno spatinowanych o pokroju paleolitycznym.

Badania będą kontynuowane.

obozowiskowych ściśle związanych z myślistwem /pozostałość obiektu mieszkalnego oraz obecność narzędzi podomowych/.

Badania na stanowisku zakończone.

LIPNICA WIELKA
woj. nowosądeckie
Stanowiska 2 i 8

Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Nowym Sączu

Badania prowadził mgr Jacek Rydlowski. Finansował WKZ w Nowym Sączu. Czwarty /st. 2/ i pierwszy /st. 8/ sezon badań. Obozowisko schyłkopaleolityczne /st. 2/ i mezolityczne /st. 8/.

Stanowisko 2

Badania ograniczyły się do rozszerzenia wykopu I/81/84 w kierunku północnym i wyeksplorowania kilku obiektów zabytków zalegających w warstwie deluwidów i glebie ornej, osłagających na stoku miąższość 1 m. W trakcie prac wzbogacono kolekcję narzędzi do 110 sztuk i ogólną liczbę wyrobów do 1,200. W nawarstwieniach stanowiska występuje jeszcze pewna ilość materiałów rozproszonych przez orkę i procesy stokowe. Wydobyty inwentarz zawiera m. in. tyłczaki, liściaki ahrensburckie i lyngbillskie, kłótkie drapacze, rylice i inne narzędzia.

Stanowisko 8

Stanowisko odkryte w 1983 roku położone jest ok. 1,500 m na południowy zachód od przysiółka Janowiakówka, nad brzegiem Zbiornika Orawskiego, na wysokości 600 m n.p.m. Stanowisko zajmuje przestrzeń ok. 20 arów.

Badania miały charakter ratowniczy i wiązały się z ratowaniem zabytków występujących w skarpie brzegowej zbiornika. Wykop o powierzchni 53 m² dostarczył ok. 300 wyrobów z krzemienia i radiolarytu. Wśród nich są obecne m. in. krótkie drapacze, mikrolityczny zorojnik /trójkąt/, narzędzia łuszczeniowe, łuszczenie i skrobacze. Inwentarz można ramowo wiązać z późnym mezolitem.

Badania obydwóch stanowisk powinny być kontynuowane.

LĘC STAROŚCINSKI-LESNA GÓRA
woj. ostrołęckie
Stanowisko nr 22

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Ostrołęce
Towarzystwo Przyjaciół Ostrołki

Badania prowadziła mgr Ewa Lenckowska. Finansował WKZ w Ostrołęce. Drugi sezon badań. Obozowisko mezolityczne kultury janiszawickiej.

Badania kontynuowano w południowo-wschodniej i północno-zachodniej części stanowiska 22. Objęto nimi powierzchnię 60 m². W wyniku eksploracji uzyskano 519 wyrobów krzemienianych /łącznie z dwóch sezonów badań - 1,594/. Wyroby te w postaci rdzeni, narzędzi i odpadów produkcyjnych wystąpiły luźno na całej powierzchni stanowiska nie tworząc żadnych skupień typu krzemienica. W trakcie badań natrafiono na trzy obiekty:

- 1/ owalna jama o wymiarach 160 x 130 cm ukierunkowana po linii NE-SW w profilu głęboka na 32 cm. W jej obrębie występowały wyroby krzemienne. Funkcja obiektu-?
- 2/ palenisko o owalnym kształcie, wymiary 30 x 25 cm z występującymi wań węglami drzewnymi. Na obrzeżeniu obiektu koncentracja przepalonych krzemieni;
- 3/ jama w kształcie trapezu z zaokrąglonymi bokami o wymiarach 130 x 140 cm ukierunkowana po linii NE-SW w profilu głęboka na 66 cm. Od strony południowo-wschodniej w odległości 20 cm, znajdowała się mała okrągła jamka o średnicy 30 cm, w profilu ostro zakończona sięgająca do głębokości 25 cm. Funkcja - ślad po szafasie o konstrukcji wspartej na słupie. We wnętrzu jamki posłupowej wystąpiły węgle drzewne i dwa widory krzemienne. W okolicy jamki - 20 cm na południowy wschód wystąpił skarb widorów i odłupków krzemienianych w liczbie 33 szt. Uzyskany materiał pozwala stwierdzić, iż jest to obozowisko kultury janiszawickiej z okresu atlantyckiego. W trakcie badań w obrębie wydmy założono jeszcze dwa wykopy - II i III usytuowane na południowy zachód od wykopu I w odległości 20 i 50 m. W wykopie II w jego północnej części na powierzchni 25 m² natrafiono na fragment następnego stanowiska kultury janiszawickiej z 350 wyrobami krzemienianymi. Materiał krzemieniany w postaci narzędzi i odpadów produkcyjnych występował w warstwie glebowej - białicy o szerokości 50-60 cm. Od strony północnej stanowisko zostało zniszczone przez płaszcę. W części południowej wykopu natrafiono na fragment osady dowożytnej z ceramiką - typu siwałki. W jednym z obiektów /5 obiektów mieszkalnych i 4 zasobowe/ znaleziono monety brązowe. W wykopie III natrafiono na poziom gleby kopalnej - białicy o szerokości 40-50 cm, która wystąpiła tuż pod humusem. W wyniku eksploracji uzyskano 150 wyrobów krzemienianych - materiał janiszawicki z powierzchni 156 m². W miejscu wykopu III przeprowadzono głęboką orkę pod sadzonki leśne, stąd materiał zalegał przede wszystkim na powierzchni, skąd został zebrany.

Materiały przechowywane są w BBLDZ w Ostrołęce.

Badania będą kontynuowane.